

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

**Факультет психології
Кафедра педагогіки та спеціальної освіти**

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор

_____

« _____ » _____ 2018 р

**ПРОГРАМА
Вибіркової дисципліни**

Корекційно-реабілітаційні служби

Перший бакалаврський рівень

спеціальність _016 Спеціальна освіта_
(шифр і назва спеціальності)

факультет/ Психології
(назва факультету/центру)

Дніпро 2018 рік

Навчальна програма з вибіркової дисципліни „Корекційно-реабілітаційні служби ” для студентів за першим бакалаврським рівнем спеціальності 016 Спеціальна освіта

”.

„ ” 2018 р. -

Розробник: Купрас В.В., канд. пед.наук , доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти ДНУ ім. Олеса Гончара

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і спеціальної освіти.

Протокол № від „ ” 2018 р.

В.о.зав.кафедри

Нетьюсов С.І.

„ ” 2018 р.

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності 016 Спеціальна освіта”.

„ ” 2018 р. №

Голова

(Нетьюсов С.І.)

„ ” 2018 р.

Схвалено Вченою радою факультету психологія.

Протокол від „ ” 2018 р. №

Голова

(Волков Д.С.)

„ ” 2018 р.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Мета викладання дисципліни „Корекційно-реабілітаційні служби”* полягає у засвоєнні студентами цілісної сукупності знань про сучасні корекційно-реабілітаційні служби України, їхні види, функції та методичне забезпечення.

1.2. *Завдання вивчення дисципліни „Корекційно-реабілітаційні служби”:*

2. сприяння формуванню гуманістичного ставлення до людей з обмеженими властивостями як рівноправних членів суспільства;
3. сприяння формуванню розуміння природи індивідуальних психологічних розбіжностей людей;
4. засвоєння базових понять корекційно-реабілітаційного напрямку (люди з особливими потребами, ненормативний розвиток, реабілітація, корекційно-реабілітаційна ситуація, корекційно-компенсаторні можливості, тощо);
5. ознайомлення з ведучими сучасними напрямками та проблемами корекційно-реабілітаційної роботи;
6. оволодіння професійними вміннями та загальною культурою взаємодії з людьми з обмеженими властивостями;
7. формування загальної професійної компетентності.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен

знати:

- специфіку діяльності, завдання та методи роботи корекційно-реабілітаційних служб, їхнє місце в системі державної та недержавної допомоги людям з особливими потребами;
- типи і види корекційно-реабілітаційних служб;
- окремі організаційно-методологічні підходи до створення та роботи корекційно-реабілітаційних служб;
- світовий досвід в організації корекційно-реабілітаційних закладів;
- типові психолого-педагогічні та соціально-культурні проблеми людей з обмеженими можливостями (проблеми соціалізації, вікова ізоляція від суспільства тощо);
- види і завдання інформаційної допомоги людям з особливими потребами;
- роль громадських організацій в наданні допомоги людям з обмеженнями розвитку;
- окремі засоби подолання професійного самовигорання дефектологів.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен

вміти:

- опрацювати наукову літературу за дисципліною;
- визначати окремі типові психолого-педагогічні та соціально-культурні проблеми людей з обмеженими можливостями;
- застосовувати базові психологічні знання для організації спілкування особистості;
- застосовувати базові знання для вибору ефективних форм і методів корекційно-реабілітаційної діяльності;
- здійснювати інформаційно-консультаційну підтримку сімей, що мають дітей з особливими потребами.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні основи корекційно-реабілітаційних служб.

Тема 1. Корекційно-реабілітаційна робота як сфера професійної діяльності дефектолога
Співвідношення понять корекційно-реабілітаційних служб: розвиток, навчання, виховання, компенсація, корекція, реабілітація, інтеграція, адаптація, соціалізація. Етапи становлення вітчизняної корекційно-реабілітаційної служби, її характеристика.

Шляхи розвитку вітчизняної корекційно-реабілітаційної служби та її актуальні проблеми на сучасному етапі.

Тема 2. Головні напрямки в світовій корекційно-реабілітаційній практиці

Завдання олігофренопедагогіки. Зв'язок олігофренопедагогіки з іншими науками.

Основні групи методів корекційно-реабілітаційно служби та її характеристика: організаційні методи, емпіричні методи, математичні методи, інтерпретаційні методи.

Тема 3. Види корекційно-реабілітаційних служб та організацій.

Теорія розвитку дитини в умовах сенсорної та інтелектуальної обмеженості.

Педагогічний аналіз проблеми розумової відсталості. Клініко-психологічна характеристика осіб з розумовою відсталістю. Класифікація олігофреній за глибиною дефекту. Інші категорії розумово відсталих дітей. Причини затримки психічного розвитку у дітей. Основні типи затримок психічного розвитку у дітей та їх психолого-педагогічна характеристика. Діагностика затримок психічного розвитку у дітей. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми, які мають затримки психічного розвитку.

Тема 4. Методи корекційно-реабілітаційної роботи

Методи організації системи спеціальних освітньо-корекційних установ для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку. Залежність вибору методів реабілітації корекційно-розвивальної мети, складу учнів, особливостей навчального матеріалу тощо. Установи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку раннього та дошкільного віку. Комплектування установ для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Змістовний модуль 2. Корекційно-реабілітаційна допомога людям з особливими потребами

Тема 5. Індивідуальна та групова корекційно-реабілітаційна робота

Сутність педагогічної корекції. Засоби корекційно-реабілітаційної роботи. Індивідуальна та групова робота з учнями у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. Становлення змісту освіти для дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Принципи відбору груп в корекційно-реабілітаційній роботі.

Тема 6. Корекційно-реабілітаційна робота з сім'ями, які мають дітей з особливими потребами

Система основних принципів роботи в корекційно-реабілітаційних службах з родичами дітей, що потребують особливого підходу. Індивідуальний та диференційований підхід до учнів та батьків для дітей з розумовою відсталістю. Зв'язок навчання з життєдіяльністю учнів.

Тема 7. Інформаційна допомога з реабілітації людей з особливими потребами

Сучасні класифікації методів реабілітації Класифікація методів навчання (І.Г. Єременко, В.М. Синьов).

Роль корекційного педагога в організації продуктивної самостійної роботи учнів які потребують корекції фізичного та розумового розвитку.

3. Рекомендована література

Базова

1. Єременко І. Г. Дидактичні основи уроку в допоміжній школі / І. Г. Єременко. – К.: Рад. школа,
2. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: в 2 ч. / В. М. Синьов. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – Ч.1. – 241 с., – Ч.2. – 223 с.
3. Липа В. А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособие / В. А. Липа. – Донецк, 2002. – 327 с.
4. Специальная педагогика. / Под.ред. Н. М. Назаровой. – М., 2001.

Допоміжна

1. Бондар В. І. Історія оліфренопедагогіки / В. І. Бондар, В. В. Золотоверх. – К. : Знання, 2007. – 376 с.
2. Бондар В. І. Особливості формування трудової компетентності розумово-відсталих учнів : Навчальний посібник / В. І. Бондар, К. В. Рейда. – К. : «МП Леся» 2010. – 168 с.
3. Бондар В. І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі : навч. посібник / В. І. Бондар, А. М. Ільченко. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 252 с.
5. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский / Под ред. В. В. Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
6. Гонеев А. Д. и др. Основы коррекционной педагогикит / А. Д. Гонеев / Под ред. В. А. Слостенина. – М.: «Академия», 1999. – 280с.
7. Граборов А. Н. Очерки по олигофренопедагогике / А. Н. Граборов. – М.: Учпедгиз, 1961. – 196 с.
8. Граборов А. Н., Кузьмина Н. Ф., Новик Ф. М. Олигофренопедагогика / А. Н. Граборов, Н. Ф. Кузьмина, Ф. М. Новик. – М.: Учпедгиз, 1941. – 232 с.
9. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.
10. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия. – М., 2001. – 276 с.
11. Дефектологічний словник: навчальний посібник / За ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – К.: „МП Леся”, 2011. – 528 с.
- 1966 – 130 с.
13. Єременко І. Г. Наукові основи корекційно-виховної роботи в допоміжній школі. Метод. лист / І. Г. Єременко. – К.: Рад. школа, 1970. – 51 с.
14. Єременко І. Г. Диференційоване навчання в допоміжній школі / І. Г. Єременко, Л. С. Вавіна, Г. М. Мерсіянова. – К. : Рад. школа, 1979. – 142 с.
15. Єременко І. Г. Олигофренопедагогика / І. Г. Єременко. – К.: Вища школа, 1985. – 326 с.
16. Єременко І. Г. Познавательные возможности учащихся вспомогательной школы / І. Г. Єременко. – К.: Рад.школа, 1972. – 130 с.
17. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливостями психофізичного розвитку [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua>. – Загол. з екрана.
18. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
19. Замский Х. С. История олигофренопедагогики / Х. С. Замский. – М.: Просвещение, 1974. – 392 с.
20. Кафедра психокорекційної педагогіки. Внесок викладачів кафедри у розбудову української дефектології : навч. посібник. – Частина 1. / за ред. І. П. Колесника, Г. С. Піонтківської. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 202 с.
21. Кафедра психокорекційної педагогіки. Внесок викладачів кафедри у розбудову української дефектології : навч. посібник. – Частина 2. / за ред. І. П. Колесника, Г. С. Піонтківської. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 213 с.
22. Кащенко В. П. Педагогическая коррекция / В. П. Кащенко. – М.: Просвещение, 1992. – 223 с.
23. Концепція спеціальної освіти осіб з фізичними та психічними вадами в Україні на найближчі роки та перспективу / АПН України, Інститут дефектології. – К.: ІСДО, 1996. – 37 с.
24. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
25. Книга для учителя вспомогательной школы / Под ред. Г. М. Дульнева: 2-е изд. – М.: Учпедгиз, 1955. – 448 с.
26. Коберник Г. Н., Синев В. Н. Введение в специальность ”Дефектология” / Г. Н. Коберник, В. Н. Синев. – К.: Вища школа, 1984. – 144 с.
27. Кравець Н. П. Організація навчальної діяльності учнів молодших класів допоміжної школи в умовах внутрішньокласного диференційованого навчання: методичні рекомендації / Н. П. Кравець. – К. : ІЗМН, 1997. – 44 с.
29. Лурье Н. Б. Коррекционно-воспитательная работа с умственно отсталыми детьми / Н. Б. Лурье. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1962. – 160 с.
30. Лурье Н. Б. Воспитание глубоко умственно отсталого ребенка в семье / Н. Б. Лурье. – М.: Педагогика, 1972. – 54 с.

31. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе / М. И. Махмутов. – М.: Просвещение, 1977. – 240 с.
32. Миронова С. П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія / С. П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.
33. Мирский С. Л. Методика профессионально-трудового обучения во вспомогательной школе / С. Л. Мирский. – М.: Просвещение, 1988. – 224 с.
34. Мирский С. Л. Индивидуальный подход к учащимся вспомогательной школы в трудовом обучении / С. Л. Мирский. – М.: Педагогика, 1990. – 160 с.
36. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.
38. Освіта осіб з інвалідністю в Україні: Тематична національна доповідь. – Чернівці: Букрек, 2010. – 436 с.
39. Основи спеціальної дидактики: 2-е вид. / Під ред. І. Г. Єременка. – К.: Рад. школа, 1986. – 200 с.
41. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. – К.: Неопалина купина, 2006. – Ч. 1. – 336 с.
42. Рубинштейн С. Л. Психология умственно отсталого школьника / С. Л. Рубинштейн. – М.: Просвещение, 1986. – 192 с.
43. Селецкий А. И. Психология и психопатология слабоумия / А. И. Селецкий. – К.: Рад. школа, 1981. – 141 с.
44. Синев В. Н. Коррекционная работа на уроках географии и естествознания во вспомогательной школе: метод. пособие / В. Н. Синев, Л. С. Стожок. – К. : Рад. школа, 1962. – 86 с.
45. Синьов В. М. Активізація розумової діяльності учнів допоміжної школи на уроках географії: метод. лист / В.М.Синьов. – К., 1967. – 40 с.
47. Синьов В. М. Основи дефектології: навч. посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
48. Синьов В. М. Психолого-педагогічні проблеми дефектології та пенітенціарії / В. М. Синьов. – К. : МП Леся, 2010. – 779 с.
52. Спеціальна дошкільна педагогіка / Под ред. Е. А. Стребелевой. – М., 2001.
54. Турчинская К. М. Профорієнтація во вспомогательной школе / К. М. Турчинська. – К.: Рад. школа, 1976. – 128 с.
55. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов – К. : НТІ „Інститут соціальної політики”, 2004. – 240 с.
57. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я : монографія / А. Г. Шевцов. – К. : Соцінформ, 2004. – 200 с.
58. Шульженко Д. І., Андреева Н. С. Корекційний розвиток аутичної дитини (книга для батьків та педагогів) / Д. І. Шульженко, Н. С. Андреева. – К.: Д. М. Кейдун, 2011. – 344 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання :   екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання   тестування

